

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

นางสุนันทา กิมาวะหา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-173-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I1683439.2

A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF PERSONNEL ADMINISTRATION IN EXTRA
LARGE SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF
GENERAL EDUCATION, BANGKOK METROPOLIS

Mrs. Sunanta Kemavaha

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University
1996
ISBN 974-634-173-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

โดย นางสาวนันทา กิมวาระหา

ภาควิชา บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ เอกชัย กีสขันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

[Handwritten signature]

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ กุญสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Handwritten signature]

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุตฺธิรัตน์)

[Handwritten signature]

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ เอกชัย กีสขันธ์)

[Handwritten signature]

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์)

พิมพ์ค้นฉบับทดลองวิทยานิพนธ์ภาษาไทยในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงฉบับเดียว

สุนันทา กิมวาทะ : การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร (A STUDY OF STATE AND
PROBLEMS OF PERSONNEL ADMINISTRATION IN EXTRA LARGE SECONDARY
SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENNERAL
EUDCATION, BANGKOK METROPOLIS. อ. ที่ปรึกษา : รศ. เอกชัย กีสุขพันธ์, 181 หน้า
ISBN 974-634-173-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคล ในโรงเรียน มัธยมศึกษา
ขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย พบว่า

1. ด้านการวางแผนบุคลากร โรงเรียนดำเนินการโดยกำหนดอัตรากำลังให้เหมาะสมกับหมวดวิชา
ส่วนการสรรหาบุคลากรใช้หลักเกณฑ์โดยดูจากความรู้ ความสามารถ ปัญหาด้านการวางแผน และการสรรหา
บุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบคือ ขาดการวางแผนอย่างเป็นระบบ
2. ด้านการธำรงรักษาบุคลากร มีการประเมินผลการปฏิบัติงานโดย หัวหน้าหมวด หัวหน้างาน
มีการพิจารณาความดีความชอบประจำปีอย่างมีหลักเกณฑ์ที่เป็นแบบฟอร์มมาตรฐาน และมีการแจ้งให้ทราบก่อน
ปัญหาด้านการธำรงรักษาบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบคือ ครูขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน
3. ด้านการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองโดยส่งเข้าประชุม
อบรม สัมมนา ปัญหาด้านการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบคือ
เวลาในการฝึกอบรมตรงกับเวลาที่ครูสอน ทำให้ครูขาด
4. ด้านการดำเนินการให้พ้นจากงาน โรงเรียนช่วยดำเนินการตามขั้นตอนของราชการให้แก่ครู
ปัญหาด้านนี้อยู่ในระดับน้อยมาก

ภาควิชา บริหารการศึกษา .....
สาขาวิชา บริหารการศึกษา .....
ปีการศึกษา 2538 .....

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม .....

C741754 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD: STATE AND PROBLEMS / PERSONNEL ADMINISTRATION / SECONDARY SCHOOLS / BANGKOK METROPOLIS.

SUNANTA KIMAVAHA : A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF PERSONNEL ADMINISTRATION IN EXTRA LARGE SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENNERAL EDUCATION, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.EKACHAI KEESOOKFUN, M.Ed. 181 pp. ISBN 974-634-173-1

The objective of this research was to study state and problems of personnel administration in extra large secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education, Bangkok Metropolis.

The research findings :

1. On manpower planning : Schools operated by determining staff strength in proportion with each subject grouping. In connection with the recruitment, criteria were knowledge and ability. The only problem confronted was lack of systematic planning while the level of problems on this aspect was moderate.

2. On staff retention measures : Evaluation of staff's performance was done by heads of departments; and annual promotion of staff was considered by means of standard forms and set criteria, with mutual understanding of all concerned being built before the undertaking. Retention problems were rated moderate while the problem faced was teacher' lack of enthusiasm in their work.

3. On training and staff development : Encouragement was given to teachers for their individual development by sending them to attend conferences, seminars and training courses. Problems relating to this aspect was ranked moderate while the confronted problem was absence of teachers to perform teaching because the time concurred with that of training sessions.

4. On dismissal from work : Schools helped implement related tasks according to steps specified. Problems on this aspect was at the very minimal level.

ภาควิชา บริหารการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *[Signature]*

สาขาวิชา บริหารการศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *[Signature]*

ปีการศึกษา 2538.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ เอกชัย กิ่งสุภพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งให้คำปรึกษา แนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ อติเรก รัตนชัยญา อาจารย์ อุดม วัชรสุภณี อาจารย์ คุชฎี พงษ์ศาสตร์ อาจารย์ ดร.ทัศนีย์ วงษ์อิน และ อาจารย์ สมชาติ รัตนถาวร ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาตรวจสอบ เสนอแนะและปรับปรุงเครื่องมือการวิจัย ตลอดจนคณาจารย์ภาควิชา บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่อบรม สั่งสอน ให้ข้อคิดแนวทาง ในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน และครู-อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษานานาชาติในญีุ่พิเศษ สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ตลอดจน บัณฑิตวิทยาลัยที่ได้สนับสนุนทุนอุดหนุนงานวิจัยในบางส่วน

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านเป็นอย่างยิ่ง หากงานวิจัยนี้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ วงการบริหารการศึกษา ขอขอบคุณความดีนี้ เป็นเครื่องบูชา บิดา-มารดา และครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ อบรม สั่งสอน ให้ความรู้ จนทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสนี้ในการทำวิจัยครั้งนี้

สุนันทา กิมาวะหา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย.....	5
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
	ลำดับขั้นในการเสนอรายงานการวิจัย.....	8
2	วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	ความหมายของการบริหารงานบุคคล.....	10
	ความสำคัญของการบริหารงานบุคคล.....	12
	ขอบข่ายในการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน.....	14
	ขอบข่ายและหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา... ..	18
	ขอบข่ายการบริหารงานบุคคลในการวิจัย.....	20
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 50
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 50
	วิธีดำเนินการวิจัย..... 50
	ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 50
	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง..... 51
	การสร้างเครื่องมือวิจัย..... 52
	การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย..... 53
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 53
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 54
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 55
	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 57
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานบุคคลใน โรงเรียน..... 60
	ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานบุคคลใน โรงเรียน..... 108
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ..... 130
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 130
	วิธีดำเนินการวิจัย..... 130
	สรุปผลการวิจัย..... 131
	อภิปรายผลการวิจัย..... 135
	ข้อเสนอแนะในการวิจัย..... 143
	รายการอ้างอิง..... 145
	ภาคผนวก..... 150
	ประวัติผู้เขียน..... 181

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน จำแนกตามตำแหน่ง.....	54
2	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา อายุราชการ สายงานและตำแหน่ง.....	57
3	แสดงจำนวน และค่าร้อยละ เกี่ยวกับการวางแผนบุคลากรในโรงเรียน.....	60
4	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของการคำนึงถึงการวางแผนบุคลากรในด้านต่าง ๆ	62
5	แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ในการสำรวจข้อมูลการวางแผนบุคลากร.....	63
6	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการสรรหาบุคลากรครูภายในโรงเรียน.....	65
7	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของหลักเกณฑ์ในการสรรหาบุคลากร จากภายนอกโรงเรียน.....	66
8	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของการดำเนินการพิจารณาบุคคลเข้าปฏิบัติงาน.....	67
9	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ดำเนินการนิเทศงานในการปฏิบัติหน้าที่ครูในโรงเรียน.....	69
10	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของการดำเนินการนิเทศงานในโรงเรียน.....	70
11	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู.....	71
12	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานของครู.....	73
13	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการนำผลจากการประเมินการปฏิบัติงานของครูไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ.....	74
14	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของครู.....	75
15	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของการมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของครูที่เป็นแบบฟอร์มมาตรฐาน.....	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของวิธีการแจ้งหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ความดีความชอบประจำปีของครู.....	78
17	แสดงจำนวน และของวิธีการส่งเสริมครูให้มีโอกาสเลื่อนระดับ ตำแหน่ง ในหน้าที่การงาน.....	79
18	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกครู เพื่อเลื่อนตำแหน่งหน้าที่.....	80
19	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของครูที่ประพฤติดีด้วย.....	81
20	แสดงจำนวน และค่าร้อยละในการจัดสภาพเสริมการปฏิบัติงาน และ ความปลอดภัยของครู.....	82
21	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของวิธีการที่โรงเรียนปฏิบัติแล้วเกิดผลดีมาก ต่อการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน.....	84
22	แสดงจำนวน และค่าร้อยละว่ามีการจัดสวัสดิการ และประโยชน์เกื้อกูล ให้แก่ครูในด้านต่าง ๆ	86
23	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของวิธีการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู... ..	88
24	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของวิธีการสำรวจความต้องการเพื่อกำหนด เป้าหมายการฝึกอบรม และพัฒนาบุคลากร.....	90
25	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้พัฒนา ตนเองในด้านต่าง ๆ.....	92
26	แสดงจำนวน และร้อยละของเป้าหมายการฝึกอบรม และพัฒนาบุคลากร ในโรงเรียนที่ได้ปฏิบัติมาแล้ว.....	94
27	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของการดำเนินการจัดทำแผนงาน โครงการ ในการพัฒนาบุคลากร.....	95
28	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของรูปแบบต่าง ๆ ที่ครูให้ความสนใจเข้ารับ การฝึกอบรมบุคลากร.....	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่	
29 แสดงจำนวน และค่าร้อยละในการรายงานผลหลังจาก เสร็จสิ้นการฝึก อบรมแล้ว.....	97
30 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของวิธีการ เสริมสร้างการปฏิบัติงาน หลังจากได้ผลการพัฒนาครูแล้ว.....	98
31 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ เมื่อมีการประเมินผลการพัฒนาบุคลากร.....	100
32 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของการนำผลการประเมินมาใช้ด้วยวิธีการ ต่าง ๆ	101
33 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ดำเนินการสรุปผลการพัฒนาบุคลากร ในแต่ละปีการศึกษา.....	102
34 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ เกี่ยวกับวิธีการสำรวจความต้องการของครู ในการโอน การย้าย การลาออก.....	103
35 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ เกี่ยวกับการดำเนินการโอน ย้าย การลาออก ของครู.....	104
36 แสดงจำนวน และร้อยละ เกี่ยวกับวิธีการดำเนินการ เมื่อบุคลากรจะ เกษียณ อายุ.....	106
37 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับปัญหาการวางแผนกำลังคน.....	108
38 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของปัญหาที่พบในการวางแผนกำลังคน.....	109
39 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับปัญหาในการสรรหาบุคลากรภายใน โรงเรียน.....	111
40 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของปัญหาที่พบในการสรรหาบุคลากรภายใน โรงเรียน.....	112
41 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับปัญหาในการสรรหาบุคลากรภายนอก โรงเรียน.....	113
42. แสดงจำนวนและค่าร้อยละของปัญหาที่พบในการสรรหาบุคลากรภายนอก โรงเรียน.....	114

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่	
43 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับปัญหาในการธำรงรักษาบุคลากร.....	116
44 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของปัญหาที่พบในการธำรงรักษาบุคลากร.....	117
45 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับปัญหาในการมุ่งใจบุคลากร.....	119
46 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของปัญหาในการมุ่งใจบุคลากร.....	120
47 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับปัญหาการฝึกอบรมและบุคลากร.....	122
48 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของปัญหาที่พบในการฝึกอบรมบุคลากร.....	123
49 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับปัญหาการพัฒนาบุคลากร.....	124
50 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของปัญหาที่พบในการพัฒนาบุคลากร.....	125
51 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับปัญหาในเรื่องการค่า เนิมการให้พ้นจาก งาน.....	127
52 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของปัญหาที่พบในการค่า เนิมการให้พ้นจากงาน...	128